

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Rozhodné právo v závazkových vztazích z mezinárodního obchodu - pravidla určení rozhodného práva - část. II (hmotné normy v oblasti závazkových vztahů)

Úmluva OSN o promlčení při mezinárodní koupi zboží (Úmluva (o promlčení)) byla stejně jako Vídeňská úmluva připravena v rámci aktivit UNCITRAL a přijata v roce 1974. V souvislosti s přijetím Vídeňské úmluvy bylo třeba uvést znění Úmluvy o promlčení do souladu se zněním Vídeňské úmluvy, především co se týče vymezení kupních smluv, kterých se týká. To bylo provedeno v roce 1980, kdy byla Úmluva změněna a doplněna Dodatkovým protokolem. Úmluva, kterou ratifikovalo i bývalé Československo, určuje promlčení vzájemných práv a povinností kupujícího a prodávajícího, vyplývající ze smlouvy, jejího porušení, ukončení její platnosti anebo neplatnosti.

Rozhodné právo v závazkových vztazích z mezinárodního obchodu - pravidla určení rozhodného práva - část. II (hmotné normy v oblasti závazkových vztahů)

1.2. Úmluva OSN o promlčení při mezinárodní koupi zboží

Úmluva OSN o promlčení při mezinárodní koupi zboží (Úmluva (o promlčení)) byla stejně jako Vídeňská úmluva připravena v rámci aktivit UNCITRAL a přijata v roce 1974. V souvislosti s přijetím Vídeňské úmluvy bylo třeba uvést znění Úmluvy o promlčení do souladu se zněním Vídeňské úmluvy, především co se týče vymezení kupních smluv, kterých se týká. To bylo provedeno v roce 1980, kdy byla Úmluva změněna a doplněna Dodatkovým protokolem. Úmluva, kterou ratifikovalo i bývalé Československo, určuje promlčení vzájemných práv a povinností kupujícího a prodávajícího, vyplývající ze smlouvy, jejího porušení, ukončení její platnosti anebo neplatnosti.

Úmluva v zásadě nepřipouští subsidiární použití vnitrostátních předpisů upravujících promlčení. Úmluva má však dispozitivní charakter, neboť čl. 3.2 umožňuje její vyloučení stranami smlouvy. Ustanovení však nehovoří o tom, zda je myšlena pouze Úmluva jako celek, nebo i její jednotlivé části. Vyloučení Úmluvy musí být podle čl. 3.2 výslovné. Úmluva se podle čl. 37 nedotýká jakékoli jiné dohody obsahující ustanovení, týkající se věcí, upravených Úmluvou, pokud strany kupní smlouvy mají místo podnikání na území členských států takovéto dohody.

Subsidiární platnost Úmluvy není jediným faktorem relativizujícím její význam. K Úmluvě totiž navíc přistoupil zanedbatelný počet států, a ne všechny se zavázaly k Dodatkovému protokolu k Úmluvě. Dále čl. 34 nabízí možnosti výhrady o nepoužití Úmluvy v případě stejných nebo velmi podobných právních systémů členských států ve vztazích mezi těmito státy, resp. i ve vztahu členského a nečlenského státu. Úmluva však umožňuje i další výhrady (např. čl. 36 o možnosti

nepoužití čl.24 o nutnosti dovolání se promlčení v řízení; další výhrada viz níže).

Podobně jako Vídeňská úmluva, i Úmluva o promlčení obsahuje pravidlo o jejím výkladu a použití,^[1] kde má být zohledněn mezinárodní charakter a podpora jednotnosti. Úmluva tedy nehovoří o bona fide. Dále, podobně jako Vídeňská úmluva, rovněž Úmluva o promlčení stanoví použitelnost jak v případě, že strany mají místo podnikání v různých členských státech Úmluvy, tak i v případě, že normy mezinárodního práva soukromého odkazují na právní řád smluvního státu. (Rovněž, v případě vícera míst podnikání v různých státech se uplatní místo podnikání s nejbližším vztahem ke smlouvě a jejímu plnění). Rozšíření aplikace Úmluvy o druhou možnost nabídl právě Dodatkový protokol; tento však v čl. XII současně nabídl pro členské státy možnost výhrady v tom smyslu, že stát je vázán Úmluvou jenom pokud se jedná o promlčení z kupní smlouvy, kterou uzavřely strany mající místo podnikání v různých státech Úmluvy.

Tuto možnost zužující okruh států, které mají být Úmluvou o promlčení vázány, využilo např. bývalé Československo. To znamená, že použití Úmluvy podle obou kritérií platí jenom pro státy, které bezvýhradně přijali jak původní Úmluvu, tak i Dodatkový protokol. Tím je rovněž do jisté míry zpochybněn účel přijetí Protokolu, tedy uvedení Úmluvy o promlčení do souladu s Vídeňskou úmluvou.

Co se týče věcného rozsahu Úmluvy o promlčení, je především nutné uvést, že Úmluva se nedotýká vnitrostátních předpisů o lhůtách, podle kterých může být právo získané nebo vykonané jenom tehdy, kdy jedna ze stran vůči druhé straně uskuteční oznámení nebo právní úkon jiný než zahájení soudního, rozhodčího nebo správního řízení. Při věcném vymezení rozsahu Úmluvy o promlčení má tedy význam především povaha právního úkonu; v případě, že je tímto úkonem zahájené uvedené řízení, jedná se o situaci, na kterou se Úmluva použije.

Jak již bylo uvedeno, Úmluva v zásadě nepřipouští použití vnitrostátních předpisů o promlčení. Pokud však před uplynutím promlčecí lhůty uskuteční věřitel na území státu sídla dlužníka jiný právní úkon než zahájení řízení nebo uplatnění práva v zahájeném řízení, přičemž podle práva tohoto státu má tento úkon za následek, že promlčecí lhůta běží znovu, potom platí, že promlčecí lhůta běží znovu od doby určené tímto právem. Tímto pravidlem byli zohledněny rozdíly v jednotlivých právních úpravách ohledně jednání, která způsobují nový běh promlčecích lhůt.

Z hlediska praktického významu Úmluvy o promlčení je třeba konstatovat, že původní verze Úmluvy, tedy bez změn daných Protokolem, je vázáno třicet států, kdežto Úmluvou v aktuálním znění jenom sedmáct. Nicméně podle čl. XI Protokolu^[2] ty členské státy Úmluvy, které jsou vázány Úmluvou v jejím znění změněném Protokolem, jsou pokládány vůči třinácti členským státům, které přistoupili k Úmluvě, avšak ne k Protokolu, rovněž za členské státy původní Úmluvy (pokud neučiní oznámení vylučující povinnost být takto Úmluvou vázán).

I když byla patrná snaha o maximální použitelnost ustanovení Úmluvy a zachování globálního

charakteru, především použitelnost na základě odkazu na normy mezinárodního práva soukromého podle Protokolu způsobila zmenšení počtu států vázaných Úmluvou v aktuálním znění. Výsledkem je poněkud komplikovaný systém pravidel o určení souboru použitelných norem ve vztazích mezi jednotlivými zeměmi, což celkově význam Úmluvy snižuje.

---

[1] Čl. 7

[2] Čl. 44bis

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)